

Arrest van het Hof van 11 juli 1968¹

S a m e n v a t t i n g

1. *Ambtenaar E.G.A. — Voorrechten en immuniteiten — Vrijstelling van rechtsvervolgning — Doel*
(Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten der Europese Gemeenschappen, artikel 12, sub a)
2. *Ambtenaar E.G.A. — Voorrechten en immuniteiten — Vrijstelling van rechtsvervolgning — Begrenzing — Het besturen van een automobiel*
(Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten der Europese Gemeenschappen, artikel 12, sub a)

1. De in artikel 12, sub a) van het P.V.I. der Europese Gemeenschappen (artikel 11, sub a) van het P.V.I. van de E.G.A.) beoogt de officiële werkzaamheden van de Gemeenschap en haar ambtenaren aan de criteria van het interne recht der Lid-Staten te onttrekken, opdat de Gemeenschap haar taak in volledige onafhankelijkheid zal kunnen uitoefenen.
2. a) De vrijstelling van rechtsvervolgning dekt slechts de handelingen welke naar haar aard behoren tot die waarmee hij, die de immuniteit geniet, deelneemt aan de taakuitoefening van de instelling waartoe hij behoort; het is van ondergeschikte betekenis of het de werkelijke uitoefening van de gewone of statutaire functies betreft, dan wel alleen een handeling bij de uitoefening daarvan verricht; beslissend is dat de handeling rechtstreeks behoort tot de uitoefening van een gemeenschapstaak.
- b) Het besturen van een automobiel kan naar zijn aard slechts een handeling, in officiële hoedanigheid verricht, opleveren in de uitzonderingsgevallen waarin deze werkzaamheid uitsluitend onder het gezag van de gemeenschap en door haar ambtenaren zelf kan worden uitgeoefend.

In de zaak 5-68

betreffende een door het Belgisch Hof van Cassatie (Tweede Kamer) overeenkomstig artikel 150 van het Verdrag tot op-

1 — Procestaal : Frans.

richting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie tot het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen gericht verzoek om een prejudiciële beslissing in het voor eerstgenoemd gerechtshof aanhangige geding :

CLAUDE MOÏSE SAYAG EN DE S.A. ZURICH

tegen

JEAN-PIERRE LEDUC, ZIJN ECHTGENOTE DENISE THONNON EN DE S.A. LA CONCORDE,

nopens de interpretatie van artikel 11, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten, bijlage tot het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (thans artikel 12, sub a), van het Protocol gevoegd bij het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt :

R. Lecourt, President,
A. M. Donner, Kamerpresident,
A. Trabucchi, J. Mertens de Wilmars en P. Pescatore (Rapporteur), Rechters,
Advocaat-Generaal : J. Gand,
Griffier : A. Van Houtte,

het navolgende

A R R E S T

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN EN HET RECHT

I — De aan het geding ten grondslag liggende feiten en het procesverloop

Overwegende dat de feiten en het procesverloop als volgt kunnen worden samengevat:

Bij vonnis van de strafkamer der rechtbank te Brussel van 30 maart 1966 werd de heer C.M. Sayag, ingenieur belast met het toezicht op bepaal-

de werkzaamheden van de Commissie der E.G.A., tot verschillende straffen veroordeeld ter zake van het feit dat hij op 25 november 1963 te Herselt (België) met zijn eigen automobiel een verkeersongeval heeft veroorzaakt waarbij de heer J.P. Leduc werd gewond.

Het middel hetwelk Sayag tegen de ontvankelijkheid van de vordering van het Openbaar Ministerie had opgeworpen met een beroep op de hem beweerdelijk toekomende immuniteit werd door bedoelde rechtbank verworpen; de uitspraak berustte met name op twee brieven van de Commissie van de E.G.A. waarin deze verklaarde dat

„de bevoegde instanties van de Commissie van oordeel zijn dat er in het onderhavige geval geen grond bestaat tot het invoeren van de vrijstelling van gerechtelijke vervolging”

en dat

„... het feit, dat de heer Sayag, ambtenaar van de Commissie, een automobiel bestuurde, geen handeling oplevert in zijn officiële hoedanigheid verricht in de zin van artikel 11, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten, bijlage tot het Verdrag tot oprichting van Euratom. Naar het oordeel van de Commissie geniet hij uit dien hoofde geen vrijstelling van rechtsvervolging ...”.

De zaak kwam vervolgens voor het Hof van Beroep te Brussel, dat in zijn arrest van 21 december 1966, in het bijzonder met betrekking tot de door Sayag ingeroepen vrijstelling van rechtsvervolging, het volgende besliste :

„Overwegende dat verdachte stelt, dat aan de woorden „hetgeen zij ... in hun officiële hoedanigheid hebben gedaan” bij logische interpretatie de volgende betekenis toekomt : een ambtenaar van de Euratom verricht een handeling in zijn officiële hoedanigheid telkens wanneer hij „zich in de uitoefening van zijn eigenlijke functie bevindt ...”;

„Overwegende dat deze interpretatie slechts gegrond voorkomt wanneer zij nader wordt ontwikkeld in die zin dat onder handeling in de uitoefening ener functie verricht wordt verstaan iedere handeling welke naar haar aard uit die functie voortvloeit, dat wil zeggen : iedere handeling in de werkelijke uitoefening van die functie.”

Het Belgische Hof van Cassatie (Tweede Kamer), kennis nemende van het tegen voornoemd arrest ingestelde beroep, verzocht op 12 februari 1968 overeenkomstig artikel 150 van het Verdrag tot oprichting van de Euratom het Hof van Justitie zich uit te spreken over de interpretatie welke aan artikel 11, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten, bijlage tot het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (thans artikel 12, sub a), van het Protocol gevoegd bij het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen) dient te worden gegeven en met name over de vraag „of de in deze bepaling voorziene vrijstelling van rechtsvervolging van toepassing is op de ambtenaren en overige personeelsleden van de Gemeenschap, wanneer de handelingen welke tot rechtsvervolging hebben geleid door hen in de uitoefening van hun ambt werden verricht en tevens met hun beroeps-

werkzaamheden verband houden dan wel, of deze immuniteit slechts de handelingen dekt welke tot de werkelijke uitoefening van hun normale of statutaire functie behoren”.

Bedoeld verzoek van het Belgische Hof van Cassatie werd op 23 februari 1968 ter griffie van het Hof geregistreerd.

Binnen de daartoe gestelde termijnen werden overeenkomstig artikel 21 van het Statuut van het Hof, bijlage tot het Verdrag tot oprichting van de Euratom, opmerkingen ingezonden door de eiser Sayag en de verweerders in de hoofdzaak, de Regeringen van het Koninkrijk België en de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

Ter openbare terechtzitting van 29 mei 1968 werden partijen in het hoofdgeding en de Commissie in hun mondelinge toelichting gehoord;

De Advocaat-Generaal heeft ter zitting van 11 juni 1968 conclusie genomen;

II — De bij het Hof ingekomen opmerkingen

Overwegende dat de schriftelijke opmerkingen en de mondelinge toelichtingen, waarvan het Hof kennis heeft genomen, als volgt kunnen worden samengevat :

1. *Eiseres in het hoofdgeding Sayag* stelt, dat uit de artikelen 11 en 17 van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Euratom volgt, dat de vrijstelling van rechtsvervolging haar grond hoofdzakelijk vindt in de noodzaak de ambtenaren van de Gemeenschap bij de vervulling van hun taak tegen hinder te vrijwaren; zij moet hen in staat stellen hun functie onder de gunstigste omstandigheden uit te oefenen en houdt op te werken wanneer de ambtenaar, zonder bezwaar voor zijn ambtelijke taak, als een particulier persoon kan worden beschouwd.

De vrijstelling van rechtsvervolging dekt niet de door de ambtenaar buiten de dienst begane verkeersovertreding; daarentegen geniet de ambtenaar bedoelde immuniteit wél wanneer de overtreding werd begaan terwijl hij weliswaar zijn eigen auto bestuurde, doch zulks in zijn officiële hoedanigheid deed.

De in het arrest van het Hof van Beroep te Brussel gegeven restrictieve interpretatie kan niet worden aanvaard. Voor de vrijstelling van rechtsvervolging is niet vereist dat het een handeling betreft die inherent is aan de functie welke de ambtenaar bij een internationale organisatie uitoefent; voldoende is het wanneer er een verband bestaat tussen de handeling en de beroepswerkzaamheden.

De overtreding welke een ambtenaar begaat die zich begeeft naar de plaats waar hij een hem opgedragen taak moet vervullen en daarbij van het hem bij die opdracht aangewezen middel van vervoer gebruikt maakt, draagt het karakter van een handeling verricht in de uitoefening van zijn functie. Immers in dat geval bestaat er een zeer nauw verband tussen de dienstreis — en derhalve de gedurende die reis begane overtreding — en de

aan de ambtenaar gegeven opdracht, daar deze reis voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijk was.

In het onderhavige geval begaf Sayag zich naar Mol in zijn eigen auto om daar de in zijn opdracht omschreven taak te vervullen; deze opdracht voorzag het gebruik van zijn eigen auto. Uit deze omstandigheden volgt dat de reis gedurende welke het strafbaar feit werd begaan een onafscheidelijk deel vormde van de hem toevertrouwde taak en derhalve een handeling opleverde in de uitoefening van zijn functie, dus in zijn officiële hoedanigheid. Reeds op grond van deze enkele omstandigheid mocht Sayag zich beroepen op de in artikel 11, sub a), van het Protocol bedoelde immuniteit. Door te eisen dat voor de toepassing van deze bepaling de overtreding een werkelijke uitoefening van de ingenieursfunctie van de heer Sayag moest vormen, voegt men aan de tekst van het Protocol een voorwaarde toe welke daarin niet wordt gesteld en die bovendien in strijd is met de heersende leer op het stuk van de vrijstelling van rechtsvervolging.

Samenvattend is Sayag, eiser in het hoofdgeding, van oordeel dat de in artikel 11, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de E.G.A. voorziene vrijstelling van rechtsvervolging op de ambtenaren en overige personeelsleden der Gemeenschap van toepassing is wanneer de handelingen welke tot een gerechtelijke vervolging aanleiding gaven door hen in de uitoefening van hun functie werden verricht en met hun beroepswerkzaamheden verband houden.

2. *Verweerders in het hoofdgeding* merken op, dat de aan de ambtenaren van de Euratom bij meergenoemd artikel 11, sub a), verleende immuniteit met name werd ingesteld in het belang van de ambtelijke taakvervulling, dat wil zeggen in het belang van de organisatie zelf en dat iedere instelling van de Gemeenschap de aan een ambtenaar of personeelslid toegekende immuniteit moet opheffen in alle gevallen waarin zij meent dat zulks niet met de belangen van de Gemeenschap in strijd is.

Ten aanzien van de „functionele” grondslag van de immuniteiten der ambtenaren van de internationale organisaties bestaat in de literatuur en in de rechtspraak thans geen verschil van opvatting meer. Deze grondslag erkennen houdt tevens de vaststelling van de grenzen der immuniteit in: de handeling moet geacht worden in officiële hoedanigheid te zijn verricht, wanneer zij behoort tot de sfeer van de functie waarmee de ambtenaar is bekleed.

Daar zij uitsluitend in het belang van de Gemeenschap werd voorzien met het enkele doel de ambtelijke activiteit te beschermen en zij slechts de handelingen dekt welke de ambtenaar in zijn officiële hoedanigheid heeft verricht, kan de immuniteit slechts gelden voor de handeling die — naar haar aard — uit de functie zelve voortvloeit, dat wil zeggen voor de handeling welke aan de functie, gelijk die door de Gemeenschap werd omschreven, eigen is, met uitzondering van de handelingen verricht bij gelegenheid van de uitoefening der functie, doch die daarvan geen deel uitmaken.

Samenvattend zijn verweerders in het hoofdgeding van oordeel, dat het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de E.G.A. in die

zin moeten worden geïnterpreteerd, dat de daarin ten behoeve van de ambtenaren en personeelsleden van de Gemeenschap voorziene immuniteit slechts de handelingen dekt welke een werkelijke uitoefening van hun normale en statutaire functies vormen en niet eenvoudig de door hen bij gelegenheid van de uitoefening dier functies verrichte handelingen.

3. *De Regering van het Koninkrijk België* verklaart dat haar standpunt in deze materie gebaseerd is op het beginsel dat uitzonderingsbepalingen restrictief moeten worden geïnterpreteerd; daar de vrijstelling van rechtsvervolgning aan het commune recht deroegert moet zij restrictief worden uitgelegd.

Zij merkt op dat de woorden „hetgeen door hen in hun officiële hoedanigheid is gedaan” kennelijk van beduidend beperkter strekking zijn dan de uitdrukking „bij gelegenheid van hun beroepswerkzaamheden”. Het valt derhalve niet te betwijfelen dat het besturen van een automobiel slechts voor een chauffeur een ambtelijke handeling kan opleveren.

De Regering van het Koninkrijk België wijst voorts op de onvermijdelijke praktische noodzaak om de eerbiediging der verkeersvoorschriften te verzekeren en ieder misbruik te voorkomen waartoe vrijstelling van rechtsvervolgning op dit gebied zou kunnen leiden.

Samenvattend is zij van oordeel, dat zowel de geest als de letter van de tekst waarop het verzoek om een prejudiciële beslissing betrekking heeft, zich er in casu tegen verzetten het beroep op immuniteit te aanvaarden.

4. *De Commissie van de Europese Gemeenschappen* schetst allereerst de ontwikkeling van de leidende beginselen waarop de toekenning van voorrechten en immuniteiten aan de internationale ambtenaren berust en betoogt vervolgens dat de aan die ambtenaren toegekende vrijstellingen van het plaatselijk recht haar grondslag vinden in een zuiver functionele opvatting van de voorrechten en immuniteiten. Bedoelde vrijstellingen worden uitluitend in het belang van de organisatie verleend.

De vrijstelling van rechtsvervolgning voor de internationale ambtenaren onderscheidt zich van die welke de diplomatieke ambtenaren genieten hierin, dat zij noch een absoluut voorrecht vormt dat de particuliere handelingen dekt, noch ook een persoonlijk voorrecht.

Het in de Verdragen tot oprichting der Gemeenschappen voorziene stelsel van voorrechten en immuniteiten vertoont zeer duidelijk deze algemene restrictieve tendens, doordat het niet het belang van de ambtenaar, doch dat van de Gemeenschap op de voorgrond plaatst.

In verband met het onderhavige geval merkt de Commissie nog in het bijzonder op :

a) Voor wat de categorieën betreft der ambtenaren die op immuniteit aanspraak kunnen maken, heeft de Raad ter uitvoering van artikel 15 van het Protocol bij de Verordeningen nos. 8/63/EGA en 127/63/EEG van 3 december 1963 (Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 11 december 1963, no. 181) de lijst vastgesteld van de ambtenaren die immuniteit genieten en deze aan de Lid-Staten medegedeeld. Ten tijde van het

onderhavige geval kwam de naam van Sayag op de aan de Belgische Regering medegedeelde lijst voor.

b) Wat de vraag betreft aan wie het recht toekomt of, meer in het algemeen, wie de immunitet kan invoeren, meent de Commissie dat in 's Hofs arrest in de zaak 6-60 (Humbler) werd beslist dat het Protocol ten behoeve van de ambtenaren der Gemeenschappen een subjectief recht vestigt.

c) Ten aanzien van de vraag wie bevoegd is te beoordelen of een handeling al dan niet officieel werd verricht, is de Commissie van oordeel dat het haar taak is om, behoudens de controle van het Hof, in eerste instantie uit te maken of aan de voorwaarden voor vrijstelling van rechtsvervolging is voldaan, met andere woorden of de handeling ter zake waarvan de ambtenaar wordt vervolgd in zijn officiële hoedanigheid werd verricht.

Luidt het antwoord op deze vraag bevestigend, dan staat het in een volgend stadium aan de Commissie te beslissen of het belang van de Gemeenschap eist dat de immunitet wordt opgeheven.

De Commissie is in het onderhavige geval overeenkomstig deze beginselen tewerk gegaan.

d) Naar het oordeel van de Commissie heeft de vrijstelling van rechtsvervolging ten doel de ambtenaar te onttrekken aan iedere strafrechtelijke of civielrechtelijke vervolging of aan een intimiderende maatregel van de zijde van een Lid-Staat wanneer hij zich binnen het kader van zijn bevoegdheid namens de Gemeenschap en in haar belang schriftelijk of mondeling uitspreekt dan wel een andere handeling verricht. Artikel 11, sub a), van het E.G.A.-Protocol beoogt een ambtenaar aan de jurisdictie van de nationale rechter te onttrekken wanneer hij op een gebied met de toepassing van het Verdrag of de taakvervulling der instellingen verband houdende, een handeling verricht welke binnen de specifieke, hem door zijn instelling toevertrouwde, bevoegdheden valt. Daar de vrijstelling van rechtsvervolging in het belang van de Gemeenschap is voorzien, wordt haar gelding bepaald eerder door de aard van de handeling dan door de positie van de ambtenaar, ook al bevindt deze zich in de uitoefening van zijn functie. Zij heeft in wezen tot doel de handelingen, waarmee de Gemeenschap naar buiten optreedt of aan haar beleid vorm geeft, te onttrekken aan de werking van eventuele misplaatste maatregelen van de zijde der nationale overheden. Vrijstelling van rechtsvervolging is slechts gegeven wanneer het gaat om een handeling, een geschrift of een mondelinge uiting welke van de Gemeenschap zelve afkomstig zijn. De ambtenaren en overige personeelsleden genieten slechts bescherming voor zover de Gemeenschap door hun tussenkomst optreedt, voor zover zij handelingen hebben verricht welke rechtstreeks onder de bevoegdheden der Gemeenschap vallen, dan wel deel uitmaken van de middelen waarmee zij haar bestuur uitoefent. Het is duidelijk dat overtredingen van de verkeersvoorschriften door een ambtenaar bij het gebruik van zijn eigen auto begaan niet tot deze categorie van handelingen

behoren ook al is hij tijdens de diensturen ter vervulling van een ambtelijke taak onderweg.

e) Het gebruik van een persoonlijk vervoermiddel behoort niet tot de specifieke bevoegdheden van een ambtenaar die de opdracht ontving buiten de plaats waar hij zijn eigen functie pleegt uit te oefenen aan een bijeenkomst of een andere werkzaamheid deel te nemen.

Wanneer een ambtenaar van zijn persoonlijke auto gebruik maakt doet hij zulks ten eigen gerieve en dus uit een overweging welke aan het belang en de uitoefening van de dienst vreemd is; zodanige overwegingen berusten op een door hem als particulier gedane keus en kunnen er derhalve in geen geval toe leiden dat het gebruik van die auto met een in zijn officiële hoedanigheid verrichte handeling gelijkgesteld wordt.

Het feit dat de betrokkene een bepaalde dienstopdracht had ontvangen, zoals met Sayag bij gelegenheid van het litigieuze ongeluk het geval was, verandert hieraan niets, ook al was het gebruik van een eigen auto in die opdracht uitdrukkelijk vermeld; het gaat hier slechts om een modaliteit ter bepaling van de ten laste der Gemeenschap komende vervoerkosten.

Samenvattend is de Commissie van oordeel dat de vrijstelling van rechtsvervolgning bedoeld in artikel 11, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten, bijlage tot het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (thans artikel 12, sub a), van het Protocol gevoegd bij het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen) geldt voor de ambtenaren en personeelsleden die tot de krachtens artikel 15 van het E.G.A.-Protocol vastgestelde categorieën behoren, wanneer zij op een gebied hetwelk rechtstreeks met de toepassing van het Verdrag of de werkzaamheden der instellingen verband houdt, handelingen verrichten binnen het kader van de specifieke bevoegdheden die hun door hun instellingen werden verleend.

Op grond van dit beginsel en gezien de geldende statutaire bepalingen verrichten de ambtenaren en overige personeelsleden, wier functie niet bestaat in het besturen van auto's van de Gemeenschap en die vrijelijk, uit eigen initiatief, van hun eigen auto gebruik maken ten einde de uitoefening van hun functies te vergemakkelijken, geen handelingen in hun officiële hoedanigheid en kunnen zij geen beroep doen op vrijstelling van rechtsvervolgning, ook al had de instelling hen tot dit gebruik gemachtigd;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

Overwegende dat het Belgische Hof van Cassatie bij arrest van 12 februari 1968, ter Griffie van het Hof van Justitie binnengekomen op 23 februari daaropvolgende, overeenkomstig artikel 150 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, een prejudiciële vraag heeft voorgelegd nopens de interpretatie van artikel 11, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten, bijlage tot het Verdrag tot oprichting van de E.G.A. — thans artikel 12, sub a), van het

Protocol gevoegd bij het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen;

dat bij dit arrest aan het Hof wordt verzocht uitspraak te doen over de vraag „of de in deze bepaling voorziene vrijstelling van rechtsvervolgving van toepassing is op ambtenaren en de overige personeelsleden van de Gemeenschap, wanneer de handelingen welke tot rechtsvervolgving hebben geleid door hen in de uitoefening van hun ambt werden verricht en tevens met hun beroepswerkzaamheden verband houden dan wel, of deze immuniteit slechts de handelingen dekt welke tot de werkelijke uitoefening van hun normale of statutaire functie behoren”;

dat uit het aan het Hof overgelegde dossier blijkt dat het bij de verwijzende rechter aanhangige geding een verkeersongeval betreft, veroorzaakt door een ambtenaar van de Gemeenschappen, die ingevolge een daartoe ontvangen last in de uitoefening van zijn dienst op reis zijnde, zijn eigen automobiel bestuurde;

dat in dit geding de vraag wordt opgeworpen of het in casu een handeling betreft, verricht in de officiële hoedanigheid in de zin der geciteerde bepalingen;

Overwegende dat artikel 191 van het Verdrag tot oprichting van de E.G.A. bepaalt: „De Gemeenschap geniet, overeenkomstig de bepalingen van een afzonderlijk protocol, op het grondgebied van de Lid-Staten de voorrechten en immuniteiten welke nodig zijn ter vervulling van haar taak”;

dat aan deze bepaling uitvoering werd gegeven bij het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten, bijlage bij het Verdrag tot oprichting van de E.G.A., welk protocol met ingang van 1 juli 1967 werd vervangen door het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen, gevoegd bij het Verdrag van 8 april 1965 tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen;

dat blijkens artikel 30 van laatstgenoemd Verdrag de bepalingen van het Verdrag tot oprichting van de E.G.A. inzake de bevoegdheid van het Hof van Justitie en de uitoefening daarvan, toepasselijk zijn op de bepalingen van het Verdrag van 8 april 1965 en van het daarbij gevoegde protocol;

dat, voor wat de aan het Hof voorgelegde vraag betreft, het nieuwe Protocol niet wezenlijk afwijkt van de bepalingen van het oude;

Overwegende dat artikel 12, sub a) (11, sub a), oud), van het Protocol bepaalt dat de ambtenaren en overige personeelsleden van de Gemeenschap „zijn vrijgesteld van rechtsvervolgving voor hetgeen zij in hun officiële hoedanigheid hebben gedaan, gezegd of geschreven”;

dat artikel 16, lid 1 (15, lid 1, oud), van het Protocol voorschrijft, dat de Raad op voorstel van de Commissie en na raadpleging van de overige betrokken instellingen zal bepalen welke categorieën van ambtenaren en overige personeelsleden van de Gemeenschap met name van rechtsvervolgving zijn vrijgesteld; dat deze bepaling plaatsvond bij de Verordening no. 8/63/Euratom, 127/63/EEG van de Raden van 3 december 1963;

dat blijkens artikel 18 (17 oud) van het Protocol de voorrechten, immuniteiten en faciliteiten aan de ambtenaren en overige personeelsleden der Gemeenschappen uitsluitend in haar belang worden verleend;

dat genoemd artikel op dit punt in zijn tweede lid bepaalt dat de instellingen gehouden zijn de aan een ambtenaar of ander personeelslid ingevolge artikel 12, sub a) (11, sub a), oud), verleende immuniteit op te heffen in alle gevallen, waarin zulks naar haar mening niet met de belangen der Gemeenschappen in strijd is;

dat uit het geheel van deze bepalingen blijkt dat toepassing van de vrijstelling van rechtsvervolgning niet slechts afhankelijk is van de hoedanigheid van hem die haar inroept, doch ook van de aard der werkzaamheden uit hoofde waarvan de immuniteit wordt ingeroepen;

dat blijkens artikel 12, sub a) (11, sub a), oud), van het protocol de door een ambtenaar of ander personeelslid verrichte handeling slechts voor vrijstelling van rechtsvervolgning in aanmerking komt, indien zij in officiële hoedanigheid werd verricht, dat wil zeggen in het kader van de aan de Gemeenschap toevertrouwde taak;

dat met de hierboven geciteerde bepalingen, waar zij — behoudens toepassing van artikel 18, lid 2 (17, lid 2, oud), van het Protocol — de rechterlijke bevoegdheid der Lid-Staten uitsluiten, wordt beoogd de officiële werkzaamheden van de Gemeenschap en haar ambtenaren aan de criteria van het interne recht der Lid-Staten te onttrekken, opdat zij in volledige onafhankelijkheid overeenkomstig de taak van de Gemeenschap kunnen worden uitgeoefend;

dat derhalve de aan de ambtenaren en overige personeelsleden der Gemeenschap verleende vrijstelling van rechtsvervolgning slechts de handelingen dekt welke naar haar aard behoren tot die waarmede hij, die de immuniteit geniet, deelneemt aan de taakuitoefening van de instelling waartoe hij behoort;

dat het van ondergeschikte betekenis is of het de werkelijke uitoefening van „de gewone of statutaire functies” betreft, dan wel alleen een handeling bij de uitoefening daarvan verricht, doch daarentegen beslissend is, dat de handeling rechtstreeks tot de uitoefening van een gemeenschapstaak in de hierboven omschreven zin behoort;

dat derhalve het besturen van een automobiel naar zijn aard slechts een in de officiële hoedanigheid verrichte handeling kan zijn in de uitzonderingsgevallen waarin deze werkzaamheid uitsluitend onder het gezag van de Gemeenschap en door haar ambtenaren zelf kan worden verricht;

Overwegende dat er nog op dient te worden gewezen dat de kwalificatie van een handeling in verband met een eventuele vrijstelling van rechtsvervolgning, alsmede de door de bevoegde instelling over de opheffing daarvan gegeven beslissing, niet prejudiciëren op de mogelijke aansprakelijkheid van de Gemeenschap, welke immers door bijzondere regels wordt geregeerd die aan een ander doel beantwoorden dan dat der bepalingen van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten;

Ten aanzien van de kosten

Overwegende dat de kosten van de Regering van het Koninkrijk België en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, die haar opmerkingen aan het Hof hebben ingezonden, niet terugvorderbaar zijn;

dat de onderhavige instantie ten aanzien van de partijen ten principale het karakter draagt van een incident in het geding voor het Belgische Hof van Cassatie en de kostenbeslissing derhalve aan dit Hof staat;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord de eiser ten principale Sayag, de verweerders ten principale, de Regering van het Koninkrijk België en de Commissie van de Europese Gemeenschappen;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, met name de artikelen 150, 188 en 191;

Gelet op het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten gevoegd bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, in het bijzonder de artikelen 11, 15 en 17;

Gelet op het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen, met name artikel 30;

Gelet op het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen gevoegd bij het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen, in het bijzonder de artikelen 12, 16 en 18;

Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, met name artikel 21;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen,

verklaart

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende over de prejudiciële vraag die het Belgische Hof van Cassatie bij zijn arrest van 12 februari 1968 aan het Hof heeft voorgelegd, voor recht:

1. De vrijstelling van rechtsvervolging, voorzien in artikel 11, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten der E.G.A. — artikel 12, sub a), van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen — is uitsluitend van toepassing op de handelingen welke naar haar aard behoren tot die waarmede hij, die de immuniteit inroept, deelneemt aan de taakuitoefening van de instelling waartoe hij behoort;

2. Meer in het bijzonder : het besturen van een automobiel is naar zijn aard slechts een handeling, in officiële hoedanigheid verricht, in de uitzonderingsgevallen waarin deze werkzaamheid uitsluitend onder het gezag van de Gemeenschap en door haar ambtenaren zelf kan worden uitgeoefend,

en verstaat :

De beslissing over de proceskosten blijft bij het Belgische Hof van Cassatie.

Aldus gewezen en ondertekend te Luxemburg op elf juli negentienhonderdachtenzestig.

	Lecourt	Donner	
Trabucchi	Mertens de Wilmars		Pescatore

Uitgesproken ter openbare terechtzitting gehouden te Luxemburg op elf juli negentienhonderdachtenzestig.

De Griffier,
A. Van Houtte

De President,
R. Lecourt

Conclusie van de Advocaat-Generaal J. Gand van 11 juni 1968¹

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

Een verkeersongeval, even alledaags als ernstig in zijn gevolgen, biedt Uw Hof gelegenheid om, op renvoi van het Belgische Hof van Cassatie, de strekking te definiëren van de vrijstelling van rechtsvervolging welke bij de protocollen aan de ambtenaren der Europese Gemeenschappen wordt toegekend „voor hetgeen zij in hun officiële hoedanigheid hebben gedaan, gezegd of geschreven”.

De feiten zijn eenvoudig. De heer Claude Sayag, ingenieur in rang A 6 bij de Euratom, ontving opdracht de installaties van Mol door twee afgevaardigden van particuliere ondernemingen te doen bezichtigen, de heren

1 — Vertaald uit het Frans.